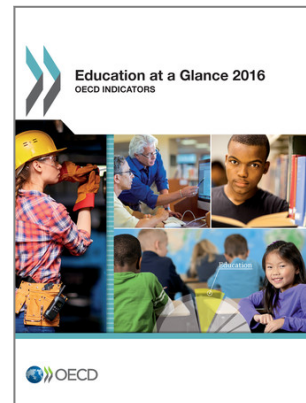


OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2016

OECD Indicators

Summary in Hungarian



Olvassa el a teljes könyvet az alábbi témában: 10.1787/eag-2016-en

Oktatási körkép 2016

OECD-mutatók

Összefoglalás magyarul

Az országok az állami finanszírozás mellett más módokat keresnek a felsőoktatás finanszírozására

Az OECD-országok GDP-jük átlagosan 5,2%-át (amelybe az állami és a magánráfordítások is beletartoznak) fordítják az oktatási intézményekre az alapfokú oktatástól a felsőoktatásig. Az összes ráfordítás mintegy egyharmadát költik a felsőoktatásra, ahol a legmagasabb az egy tanulóra jutó ráfordítás összege. A magas költségekhez hozzájárul a felsőoktatásban tanító oktatók magasabb költsége, valamint a kutatás-fejlesztés felsőoktatásban való elterjedtsége.

A már egyébként is szűkös állami költségvetésekre nehezedő nyomás enyhítése érdekében egyre több ország hárítja át a felsőoktatás költségét az államról a háztartásokra. A felsőfokú intézményekre fordított kiadások átlagosan 30%-a magánforrásokból származik – ez jóval magasabb arány, mint az alacsonyabb oktatási szinteken; e magánfinanszírozás kétharmadát a háztartások adják, gyakorta tandíj formájában.

Tudván, hogy a magas díjak meggátolják, hogy az arra érdemes tanulók beiratkozzanak a felsőoktatási intézményekbe, számos kormány differenciáltan alkalmazza a tandíjakat. A magánintézményekbe járó vagy a külföldi tanulók számára például magasabb lehet a tandíj, a rövid ciklusú felsőoktatási képzésekben részt vevő diákok számára pedig alacsonyabb. A tanulók támogatására számos ország kínál ösztöndíjakat, támogatásokat, állami és államilag garantált hiteleket, sokszor igen kedvező feltételekkel, hogy segítsen a diákoknak megbirkózni az oktatás közvetlen és közvetett költségeivel. Az elmúlt évtizedben a legtöbb országban nőtt azon felsőoktatásban tanuló diákok száma, akik állami vagy államilag garantált hitelt vettek fel – és tanulmányaikat nemcsak diplomával, hanem adóssággal is zárták.

A nemek közötti egyenlőtlenségek az oktatáson kívül más területeken is fennállnak

A felsőoktatásban az elmúlt években jól dokumentálhatóan a visszajára fordult a nemek közötti egyenlőtlenség: ma már a férfiaknál több nő rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A nők ugyanakkor még mindig kisebb valószínűséggel folytatnak tanulmányokat és szereznek diplomát a felsőoktatás magasabb szintjein, mint például a doktori vagy az azzal egyenértékű képzéseken.

Az oktatásban megjelenő nemek közötti szakadék a diákok tanulmányi területein is megmutatkozik. A nők még mindig alulreprezentáltak bizonyos területeken, többek között a tudományos és a mérnöki szakokon, míg más területeken, például az oktatásban és az egészségügyben felülreprezentáltak. 2014-ben átlagosan háromszor annyi férfi végzett mérnöki szakon, mint amennyi nő, és négyszer annyi nő szerzett diplomát az oktatás területén, mint amennyi férfi.

A tanulmányi területeken megfigyelhető nemek közötti egyenlőtlenségek a munkaerőpiacon, és végső soron a keresetekben is visszatükröződnek. A mérnöki szakokon végzettek például átlagosan mintegy 10%-kal keresnek többet az egyéb felsőfokú végzettséggel rendelkező felnőtteknél, míg a tanári vagy oktatástudományi szakokon végzettek mintegy 15%-kal kevesebbet keresnek.

A nemek közötti szakadék magán a tanári szakmán belül is jelen van. A női tanárok aránya minden magasabb oktatási szinttel csökken, bár a fizetések általában nőnek. A nőkből emellett kisebb valószínűséggel lesznek iskolaigazgatók, még azzal együtt is, hogy az igazgatókat sokszor a tanári karból toborozzák.

A bevándorlók kisebb valószínűséggel vesznek részt bármilyen szintű oktatásban

Az oktatási rendszerek kulcsszerepet játszanak a bevándorlóknak az új közösségekbe, valamint a befogadó ország munkaerőpiacába való integrálásában. Azok a bevándorló diákok például, akik nyilatkozatuk szerint részt vettek általános iskola előtti képzésben, 49 ponttal magasabb eredményt érnek el az OECD nemzetközi tanulói teljesítménymérési programjának (Programme for International Student Assessment, PISA) szövegértési tesztjén, mint azok a bevándorló diákok, akik nyilatkozatuk szerint nem vettek részt ilyen képzésekben. Ez a különbség nagyjából egy évnyi oktatásnak felel meg. A legtöbb országban azonban az általános iskola előtti képzésekben részt vevő bevándorló diákok aránya jelentősen alacsonyabb, mint a nem bevándorló háttérrel rendelkező diákok körében.

A bevándorlók az iskolai végzettség terén sok országban lemaradásban vannak helyben született társaik mögött. A bevándorló háttérrel rendelkezők körében például magasabb azon felnőttek aránya, akik nem fejezték be felső középfokú tanulmányaikat. Azok körében, akiknek a szülei nem szereztek felső középfokú végzettséget, a bevándorló háttérrel rendelkező 25–44 évesek átlagosan 37%-a – szemben a nem bevándorló háttérrel rendelkező 25–44 évesek mindössze 27%-ával – nem fejezte be felső középfokú tanulmányait. Az is bizonyított, hogy a helyben született diákok nagyobb valószínűséggel végeznek alapszakos vagy azzal egyenértékű felsőoktatási képzéseken, mint a bevándorló háttérrel rendelkező diákok.

Egyéb megállapítások

Nő a korai gyermekkori oktatásban résztvevők száma: 2005 és 2014 között az általános iskola előtti oktatásba beíratott 3 évesek aránya átlagosan 54%-ról 69%-ra, a 4 évesek aránya pedig 73%-ról 85%-ra nőtt azokban az országokban, ahol mindkét évre vonatkozóan állnak rendelkezésre adatok.

Az OECD-országokban a munkanélküliségi ráta alacsonyabb (9,2%) azok körében, akik legmagasabb iskolai végzettségként felső középfokú szakképzéssel rendelkeznek, mint azok körében, akik legmagasabb iskolai végzettségként általános felső középfokú végzettséggel rendelkeznek (10,0%).

2005 és 2014 között a felsőfokú oktatásban részt vevő 20–24 évesek aránya átlagosan 29%-ról 33%-ra nőtt az OECD-országokban. Tekintve, hogy az OECD-országokban a mai fiatal felnőttek átlagosan 36%-a várhatóan legalább egy felsőfokú végzettséget szerez 30 éves kora előtt, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma valószínűleg még tovább emelkedik.

Sok esetben a diákoknak az elméletileg elképzeltnél tovább tart egy felsőfokú képzés elvégzése. Az egyéni tanulói adatokkal rendelkező országokban az alapszakos vagy azzal egyenértékű képzésre járó nappali tagozatos hallgatók átlagosan mintegy 41%-a fejezi be tanulmányait a képzés elvégzésére előírt elméleti időtartam alatt, míg 69% az elméleti időtartamon felül még három év alatt végez.

A tanári kar öregszik, mivel a tanári pálya nem elég vonzó a fiatalabb felnőttek számára. Az 50 éves és annál idősebb középiskolai tanárok aránya az elérhető adatokkal rendelkező 24 OECD-ország közül 16-ban nőtt 2005 és 2014 között. Olaszországban és Portugáliában az általános iskolai tanárok kevesebb mint 3%-a fiatalabb 30 évesnél.

Az igazgatók döntő befolyással vannak az iskolai környezetre és a tanárok munkafeltételeire. Az elérhető adatokkal rendelkező országokban az igazgatók átlagosan több mint 60%-a nyilatkozta, hogy gyakran intézkedik az új oktatási gyakorlatok kidolgozását célzó tanárok közötti együttműködés

támogatása érdekében, valamint azért, hogy a tanárok felelősséget vállaljanak tanítási készségeik fejlesztéséért, és hogy felelősnek érezzék magukat a diákok tanulmányi eredményeiért.

Az OECD-országok átlagát tekintve az egy tanulóra jutó ráfordítás a 2008-as gazdasági recesszió ellenére is nőtt minden oktatási szinten. 2008 és 2013 között az egy tanulóra jutó reálráfordítás 8%-kal nőtt az alap-, a közép- és a nem felsőfokú posztsekunder oktatásban, és 6%-kal a felsőoktatásban. A pénzügyi válság azonban közvetlen hatást gyakorolt a tanári fizetésekre: az OECD-országok átlagát tekintve 2009 és 2013 között vagy befagyasztották, vagy csökkentették a fizetéseket. Azóta újra emelkedésnek indultak.

© OECD

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre: www.oecd.org/bookshop

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság Jogi és Fordítási Csoportjától: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights



[Olvassa el a teljes angol nyelvű verziót az OECD online könyvtárában, az OECD iLibrary-n!!](#)

© OECD (2016), *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2016-en